

Informatie voor de raad

Onderwerp	-	Opvolging rekenkameronderzoeken
Portefeuillehouder	-	R.W.J. van Leeuwen (wethouder)
Domein	-	Staf
Contactpersoon	-	P. Everloo-Damman
Contactgegevens	-	p.everloo@dalfsen.nl
Openbaarheid	-	Openbaar

Behandeld in collegevergadering van
Behandeling in raadsvergadering van

28 mei 2024
10 juni 2024

Kernboodschap:

Het college van B&W stelt u voor kennis te nemen van 1. De opvolging van de aanbevelingen uit rekenkameronderzoeken. 2. Het scoreverloop van de laatste 10 jaar m.b.t rechtmatigheidsaudits. 3. De Eindrapportage VIC 2023.

Toelichting:

1. Aanbevelingen uit verschillende rapporten worden tweemaal per jaar gemonitord op opvolging. Dit doet het college ook voor rekenkameronderzoeken. De gemeentewet is per 2023 gewijzigd, artikel 185a Gemeentewet bepaalt: "Het college zendt de raad jaarlijks een overzicht van de aan het college gedane voorstellen van de rekenkamer, vergezeld van zijn standpunt daaromtrent en van de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven."

Er zijn 6 aanbevelingen gemonitord omtrent het rekenkameronderzoek armoedebeleid. Daarnaast is er nog 1 aanbeveling uit het rekenkameronderzoek effectiviteit v.h. subsidiebeleid die nog niet is afgerond. De status van de aanbevelingen vindt u in de bijlage. Op de lijst staan ook 2 lopende rekenkameronderzoeken n.l.: Onderzoek naar het weerstandsvermogen en een onderzoek naar de energiebesparingsplicht voor bedrijven.

2. Het college geeft u inzicht in het scoreverloop van de financieel significante processen die deel uit maken van de rechtmatigheidscontroles. Zoals het overzicht laat zien is een duidelijke verbetering zichtbaar over de laatste 10 jaar.
3. Op basis van de Gemeentewet artikel 212/213 en de financiële verordening art 19 is het College van B&W verantwoordelijk voor de getrouwheid en de rechtmatigheid van de jaarrekening en voor het daaraan ten grondslag liggende financiële beheer.

Jaarlijks wordt er een eindrapportage verbijzonderde interne controle vastgesteld door het college. In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening 2023 wordt deze samenvatting met de gemeenteraad gedeeld. De conclusie en generieke aandachtspunten zijn in Hoofdstuk 4 vermeld.

Financiën:

N.v.t.

Vervolg:

Het volgend overzicht ontvangt u medio 2025.

Bijlage:

- Opvolging rekenkameronderzoeken
- Scoreverloop 10 jaar
- Eindrapportage VIC 2023

Burgemeester en wethouders van de gemeente Dalfsen,

de burgemeester
drs. E. van Lente

de gemeentesecretaris
H.J. van der Woude

Aanbevelingen

Proces Naam	Nummer	Jaar	Onderwerp	Omschrijving	Opmerking	Planning	Voortgang	Aanbeveling
Rekenkameronderzoek effectiviteit v.h. subsidiebeleid	RKO 2020-4	2020	Neem de te verlenen subsidies op bij de beleidsprogramma's in de gemeentebegroting	De gemeente Dalfsen streeft naar samenwerking met inwoners, instellingen, organisaties en bedrijven bij het bereiken van maatschappelijke doelen. In de begroting wordt bij de beleidsprogramma's opgenomen hoe en met welke inzet deze bereikt zullen worden. Neem daarbij dan ook de gesubsidieerde partijen op en maak op die manier aan de gemeenteraad duidelijk welk aandeel de subsidiëring heeft. Tevens wordt voor de subsidieontvangers duidelijk binnen welke context de subsidie wordt verleend en welke doelen de gemeente daarmee nastreeft.	De gemeente is gestart om de subsidiepartijen met financiële bijdragen op te nemen in de jaarrekening, hierbij zijn ook de beleidsdoelen vermeld. We gaan in 2024 bekijken hoe dit inzichtelijk gemaakt kan worden in de begroting 2025 mede in relatie tot het kwaliteitskompas.	Q3 2024	loopt	actief
Rekenkameronderzoek Armoedebeleid	2.2.1	2023	Integrale visie op armoede	Zet bij de nieuwe beleidsnota in op een integrale visie op armoede en betrek hierbij ook inwoners. De gemeente Dalfsen heeft een traditie van het goed betrekken van de raad, ketenpartners en de participatieraad bij het formuleren van beleid. Onze aanbeveling is dan ook om straks in gesprek te gaan met de raad, ambtenaren, ketenpartners, maar óók met inwoners, zodat daadwerkelijk een brede visie op armoedebeleid gevormd kan worden. Zorg voor een breed gedragen definitie en formuleer hierbij ambities. Maak vervolgens een vertaling van de visie naar meer integraal beleid en vertaal dit ook naar heldere uitvoeringsplannen. Uiteindelijk worden de inwoners beter geholpen wanneer er een integrale visie is en de hulpvraag binnen een integraal kader wordt opgepakt.	Wordt meegenomen in nota bestaanszekerheid.	Q3 2024	loopt	actief
Rekenkameronderzoek Armoedebeleid	2.2.2	2023	Doelmatigheid en doeltreffendheid	De gemeente Dalfsen kan meer in control komen door expliciet te monitoren op de doelmatigheid en doeltreffendheid van de doelstellingen op het gebied van armoedebeleid. Hiervoor is het dan wel nodig om nieuw beleid vast te stellen met SMART-doelstellingen (zie aanbeveling 1). Vervolgens is het zaak om ieder jaar de resultaten in beeld te brengen en per doelstelling te duiden welke middelen nodig zijn geweest om te komen tot realisatie. Hier kan tussentijds op worden gemonitord en gestuurd en achteraf op worden geëvalueerd. Als het gaat om middelen wordt primair de financiële investering verstaan, maar er kan ook gestuurd worden op capaciteit en kennis. Wanneer de gemeente deze stap heeft gezet kan zij overwegen om nog gedetailleerder te monitoren op doelmatigheid, niet alleen op het niveau van doelstellingen maar ook op het niveau van onderliggende activiteiten.	Wordt meegenomen in nota bestaanszekerheid.	Q3 2024	loopt	actief
Rekenkameronderzoek Armoedebeleid	2.2.3	2023	Inzicht doelgroep minimabeleid	Vergroot het inzicht in de (potentiële) doelgroep van het minimabeleid, de effecten van de regelingen en de klanttevredenheid. Vergroot dit inzicht door gebruik te maken van informatie die al bekend is bij de gemeente, zoals interne informatie, cijfers uit de Divosa Benchmark Werk en Inkomen en andere relevante onderzoeken. De gemeente Dalfsen is niet langer aangesloten bij de Divosa Benchmark Armoede en Schulden, maar zou dit kunnen heroverwegen, temeer omdat er dan ook vergelijkend inzicht ontstaat met gemeenten in de regio of in bijvoorbeeld dezelfde grootteklasse. Daarnaast kan de gemeente klantervaringsonderzoeken (laten) uitvoeren om de klanttevredenheid te meten.	Wordt meegenomen in nota bestaanszekerheid.	Q3 2024	loopt	actief
Rekenkameronderzoek Armoedebeleid	2.2.4	2023	Behoeft inwoners i.r.t. minimaregelingen	Ga na of de minimaregelingen nog aansluiten op de behoefte van inwoners en de nieuwe doelgroepen. De gemeente Dalfsen heeft verschillende minimaregelingen, maar het is niet duidelijk of deze nog aansluiten op de behoefte van inwoners, zeker nu er als gevolg van de stijgende kosten van levensonderhoud nieuwe doelgroepen ontstaan. Het huidige aanbod lijkt zich niet genoeg te richten op de lage inkomens en middeninkomens, bemerken zowel ketenpartners als inwoners zelf. Ook hier geldt daarom: gebruik kennis van de ketenpartners en inwoners om beter aan te sluiten op de doelgroepen. Waar is behoefte aan, waar zou deze groep bij gebaat zijn? Juist bij de nieuwe doelgroepen zullen maatwerkoplossingen en nieuwe regelingen gevonden moeten worden. Op dit punt zou het verstandig zijn om aan de ene kant hierover vragen te stellen in een klantervaringsonderzoek, maar aan de andere kant ook bij bijvoorbeeld een burgerpanel of door met de participatieraad en andere ketenpartners in gesprek te gaan.	Wordt meegenomen in nota bestaanszekerheid.	Q3 2024	loopt	actief
Rekenkameronderzoek Armoedebeleid	2.2.5	2023	Burgers proactief informeren	Zorg voor duidelijke en volledige informatie over de minimaregelingen en informeer inwoners proactief. Ondanks investeringen in communicatie is de informatievoorziening op de website niet altijd volledig en duidelijk. Zorg ervoor dat de informatie toegankelijk is voor alle inwoners, ook voor laaggeletterden. Een goed voorbeeld van een duidelijk overzicht is de website www.mindergeldzorgen.nl, die ontwikkeld is door een ervaringsdeskundige uit Nieuwleusen. Inwoners kunnen geen gebruikmaken van de regelingen als zij niet op de hoogte zijn van het bestaan ervan of als zij, bijvoorbeeld door onduidelijke informatievoorziening, een drempel ervaren bij het aanvragen ervan. Wijs inwoners daarom vaker op de inmaregelingen in het bestaande contact met de gemeente. Zorg er daarnaast voor dat informatie over de verschillende regelingen ook in andere talen beschikbaar is, zodat het voor mensen die de taal niet spreken makkelijker wordt om een regeling aan te vragen.	Alle bij ons bekende adressen zijn aangeschreven, nieuwe website is in ontwikkeling. Kas boekje is gemaakt.	2024	afgerond	inactief
Rekenkameronderzoek Armoedebeleid	2.2.6	2023	Informatievoorziening naar de raad	Betrek de gemeenteraad bij het inrichten van de informatievoorziening. Het is belangrijk dat de raad kan bepalen hoe en wanneer hij wordt ingelicht over zowel de inhoudelijke taakuitvoering als de voortgang op de doelen en indicatoren (die nog moeten worden vastgesteld). Kijk bijvoorbeeld ook eens hoe er in Den Bosch gewerkt wordt aan een monitor Sociaal Domein. Vanuit de filosofie dat Den Bosch datastad wil zijn, wordt daar nu ook gewerkt aan een monitor waarin alle data (ook kwalitatief) landt in een instrument met bijbehorende rapportages. Armoede is een complex onderwerp. Om de kaderstellende en controlerende taak goed uit te kunnen voeren, is naast voldoende informatie ook voldoende begrip van het thema nodig om deze informatie te duiden. De gemeenteraad kan zich, bijvoorbeeld in een expertsessie of in regionale bijeenkomsten (met ook onafhankelijke experts van buiten), beter laten informeren. Denk hierbij ook aan stages en werkbezoeken. Een interessante best practice is bijvoorbeeld ISD Bollenstreek. In de Bollenstreek werken vier gemeenten samen in het sociaal domein van de organisatie ISD Bollenstreek. De ISD heeft flink geïnvesteerd in het betrekken van de raad bij de uitvoering. Zo organiseren zij voor alle raadsleden regelmatig werkbezoeken en bieden zij stages aan voor raadsleden om mee te lopen bij de consulenten van de schuldhulpverlening. Het is mogelijk om mee te lopen met de professionals en intakegesprekken of huisbezoeken bij inwoners mee te maken. Een dergelijke kijk in de keuken heeft ervoor gezorgd dat de raadsleden in de ISD Bollenstreek als een transparante organisatie ervaren die proactief informatie deelt, en waardoor zij bovenal gevoel hebben gekregen bij de uitvoeringspraktijk.	Wordt meegenomen in nota bestaanszekerheid.	Q3 2024	loopt	actief
Rekenkamer onderzoek Risicomanagement en Weerstandvermogen	n.v.t.	2024	lopend onderzoek	n.v.t.	n.v.t.	nvt	nvt	nieuw
Rekenkameronderzoek Energiebesparings plicht voor bedrijven	n.v.t.	2024	lopend onderzoek	n.v.t.	n.v.t.	nvt	nvt	nieuw

legenda

Proces voldoet aan de gestelde eisen, weinig of geen verbeterpunten noodzakelijk	Proces voldoet bijna aan de gestelde eisen, enkele verbeterpunten noodzakelijk	Proces voldoet niet aan de gestelde eisen, meerdere verbeterpunten noodzakelijk
--	--	---

processcore hoofdproces

nr proces	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1 Proces Treasury en liquiditeit										
2 Proces Lonen en salarissen										
3 Proces Grondexploitatie										
4 Proces Inkopen en aanbesteden										
5 Proces Verkopen en kleine debiteurstromen										
6 Proces Investerings							*			
7 Proces Sociaal Domein		**								
8 Proces Leerlingenvervoer										
9 Proces Subsidie verstrekking										
10 Proces Leges en rechten										
11 Proces Art. 212/213 GW	*	*								
12 Proces Subsidiebaten inclusief Sisa									*	
13 Proces Gemeentefonds										
14 Proces ICT, gegevensverwerking	*					*			*	
15 Overige audits	*	*		*		*			*	
16 Verbonden Partijen		*		*	*	*	*			

* leeg vakje betekent audit is niet uitgevoerd

** onthouding 1e jaar JZ

NB: audits worden risicogericht uitgevoerd en vanaf 2017 met meer diepgang, hierdoor is het scoreverloop niet helemaal vergelijkbaar. Met andere woorden de audits tot 2017 zouden met dezelfde controleaanpak meer rode scores opleveren.

Het algemene beeld is dat het proces inkoop als geheel een aandachtspunt blijft en dat de andere processen op onderdelen verbeteren of tijdelijk minder scoren. Teams zijn voortvarend met aanbevelingen aan het werk gegaan hierdoor zijn de processen significant verbeterd op rechtmatigheid.

Eindrapportage verbijzonderde interne controle 2023

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Stand van zaken	5
Bevindingen, uitkomsten audits	7
Conclusies & aanbevelingen.....	11

Inleiding

1.1 Inleiding

Als onderdeel van de reguliere P&C cyclus zijn over 2023 de interne controles uitgevoerd op het gebied van rechtmatigheid. Deze controles dienen enerzijds voor de accountantscontrole en anderzijds om verbeteringen door te voeren in de bedrijfsprocessen. De follow up van de aanbevelingen uit de audits door de VIC en accountant zijn geïntegreerd in het LIAS managementsysteem en worden twee keer per jaar gemonitord op opvolging.

1.2 Kaders Interne controle

Het wettelijke kader voor de interne controle is weergegeven in het normenkader. De belangrijkste kaders zijn:

Externe kaders

- BBV (Besluit Begroting en Verantwoording)
- BADO (Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden)
- Kadernota rechtmatigheid 2023

Interne kaders

- Financiële verordening 2020 incl addendum 2023
- Controle verordening 2023
- Het intern controleplan 2022-2023
- Het normen en toetsingskader 2023 (we vertalen dit naar de werkprogramma's per proces).

1.3 Rapportages

De accountant heeft in oktober 2023 de interim controle uitgevoerd, de bevindingen zijn gerapporteerd in een Managementletter en Boardletter, deze zijn besproken in een CMT vergadering met de portefeuillehouder, d.d. 5 december 2023.

De tussenrapportage verbijzonderde interne controle is op 6 december 2023 besproken in het CMT. De inhoud van de Managementletter en Tussenrapportage VIC zijn besproken in de teamleidersvergaderingen.

Proceseigenaren worden regelmatig van bevindingen en fouten op de hoogte gesteld. Minimaal eenmaal per jaar vindt er een hoor- en wederhoor gesprek plaats met proceseigenaren. De verantwoordelijke proceseigenaren worden via het managementinformatiesysteem op de hoogte gesteld van de bevindingen en kunnen hier opmerkingen plaatsen.

1.4 Doelstelling

Interne controle heeft als doel om de kwaliteit en rechtmatigheid van de bedrijfsvoering te verbeteren en te verantwoorden. Via de interne controle komen we tot een gefundeerde oordeelsvorming omtrent de juistheid, volledigheid en tijdigheid van de verantwoorde gegevens in de financiële administratie. Een goed opgezette Interne Controle is een belangrijke pijler waarop de gemeente Dalfsen in het kader van planning en control op moet kunnen steunen. Niet alleen voor wat betreft het controleren en signaleren van tekortkomingen in de uitvoering, maar zeker ook voor het bijsturen en het afleggen van verantwoording. Het leereffect zal hierdoor worden versterkt. De ambitie is om de interne beheersing van de gemeente door te ontwikkelen van een rechtmatigheidsverantwoording over 2023 (minimaal verplicht) naar een in controle statement (ICS) op termijn, zoals opgenomen in het Intern controleplan.

1.5 Risicoanalyse

Het Intern controleplan is gebaseerd op een gemeente brede risicoanalyse. De risicoanalyse richt zich met name op de uitvoering van de financiële bedrijfsprocessen en is bedoeld om per proces vast te stellen of kan worden volstaan met een procesgerichte controleaanpak of dat aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden noodzakelijk zijn. De risico's worden benoemd en er wordt een inschatting gemaakt van oorzaak, gevolg en beheersmaatregelen.

De frauderisicoanalyse is doorontwikkeld waarbij proceseigenaren zelf aangeven welke beheersmaatregelen er getroffen zijn.

Op basis hiervan zijn processen beoordeeld met een hoog, middel of laag risicoprofiel. Het werkprogramma is afgestemd op dit risicoprofiel en uit te voeren controlewerkzaamheden. Het doel is om te komen tot een efficiëntere controle.

Stand van zaken

2.1 Vorige aanbevelingen en Follow up t-

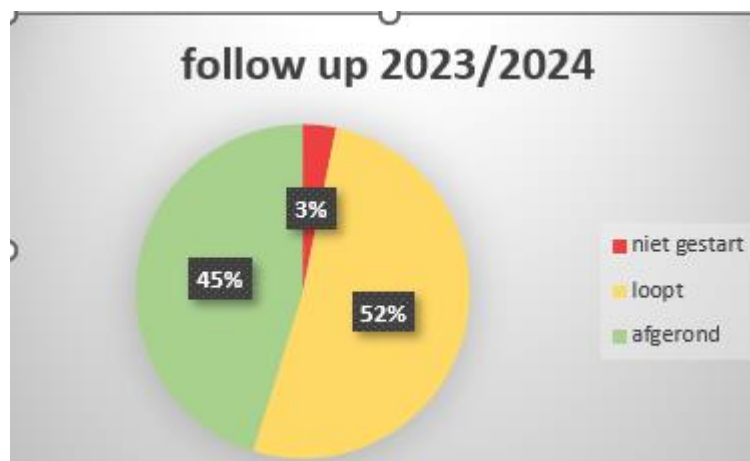
Er worden door de accountant en Concerncontrol aanbevelingen gedaan om de rechtmatigheid te kunnen verbeteren. Binnen de P&C cyclus wordt tweemaal per jaar de follow up gemonitord en gerapporteerd aan management en het college.

Er zijn in totaal 24 aanbevelingen in scope over de periode 2019 t/m 2024. Het betreffen openstaande aanbevelingen gedaan in verschillende onderzoeken. Deze onderzoeken betreffen naast de interne controle of accountant ook doelmatigheidsonderzoeken, Rekenkameronderzoeken en onderzoeken in het kader van Interbestuurlijk toezicht door de Provincie.

Voor wat betreft 3 aanbevelingen is nog geen start gemaakt met de opvolging. Ten opzichte van 2022 zijn er 31 nieuwe aanbevelingen gedaan. In 2024 zijn er twee nieuwe adviezen gekomen vanuit het IBT(interbestuurlijk toezicht provincie). In onderstaande tabel is dit schematisch weergegeven. De meeste aanbevelingen zijn opgepakt en in uitvoering.

	niet gestart/ nieuw	gestart	afgerond /inactief	aantal
2019/2020	0	2	38	40
2021	1	2	56	59
2022	1	1	21	23
2023	1	15	13	29
2024	0	1	1	2
totaal	3	21	129	153
	in scope: 24			

In paragraaf 5.19 op blz.43 is een overzicht opgenomen van de aanbevelingen die in scope zijn maar nog afgerond. Zie ook onderstaande grafiek met de follow up van de aanbevelingen uit 2023/2024.

2.2 Planning

In onderstaande tabel is de stand van zaken opgenomen zoals opgenomen in het Intern controleplan 2022-2023. Jaar t is het huidig kalenderjaar, jaar t-1 is het vorig jaar, jaar t+ is het volgend kalenderjaar en jaar t-4 zijn de laatste 4 jaar.

Planning jaar t	Werkzaamheden 2023	status
1 ^e kwartaal 2023	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uitvoering VIC-werkzaamheden over het 4e kwartaal jaar t-1; 2. Aanvullende werkzaamheden t.b.v. jaarrekeningcontrole jaar t-1; 3. Start volledigheidsaansluitingen jaar t-1; 4. Afronden hoor en wederhoor gesprekken jaar t-1; 5. Opstellen frauderisico analyse jaar t-1; 6. Aanvullende werkzaamheden t.b.v. jaarrekeningcontrole jaar t-1; 7. Opstellen spendanalyse inzake EU aanbestedingen t-4; 8. Follow up aanbevelingen stand oktober jaar t-1; 9. Afronden review op interne controle dossiers jaar t-1; 10. Tarievencontrole jaar t; 11. Actualiseren van het normenkader met door vertaling naar het toetsingskader met recht, duur en hoogte bepalingen. 	afgerond
2 ^e kwartaal	<ol style="list-style-type: none"> 12. Opstellen Eindrapportage VIC jaar t-1; 13. Opstellen betaalanalyse m.b.t. inkoopfacturen jaar t-1; 14. Opstellen risicomatrix per proces; 15. Start gegevensgerichte werkzaamheden , waarvoor geen of beperkte systeemgerichte aanpak mogelijk is en bij significante processen; 16. Follow up aanbevelingen stand jaarrekening ; 17. Beoordelen van procesbeschrijvingen in opzet, bestaan en werking of een procesgerichte controle mogelijk is. Incl. beoordeling M&O aspecten 	afgerond
		uitgesteld 2024
3 ^e kwartaal	<ol style="list-style-type: none"> 18. Start systeemgerichte werkzaamheden; 19. Vervolg gegevensgerichte werkzaamheden; 20. Start door ontwikkelen van de IC module in LIAS; 21. Werkplan ICT en AVG uitvoeren; 22. Aanvullende werkzaamheden t.b.v. interim controle. 	afgerond
		loopt
		afgerond
4 ^e kwartaal	<ol style="list-style-type: none"> 23. Vervolg systeem en gegevensgerichte werkzaamheden; 24. Start inplannen en uitvoeren review audits; 25. Follow up aanbevelingen stand september; 26. Opstellen tussenrapportage VIC; 27. Start hoor en wederhoor gesprekken. 28. Opstellen intern controleplan 2024 ev. 	afgerond
		achterstand
1 ^e kwartaal 2024	<ol style="list-style-type: none"> 29. Uitvoering VIC-werkzaamheden over het 4e kwartaal jaar t; 30. Aanvullende werkzaamheden t.b.v. jaarrekeningcontrole jaar t; 31. Start volledigheidsaansluitingen jaar t; 32. Afronden hoor en wederhoor gesprekken jaar t; 33. Opstellen frauderisico analyse jaar t; 34. Aanvullende werkzaamheden t.b.v. jaarrekeningcontrole jaar t; 35. Opstellen spendanalyse inzake EU aanbestedingen t-4; 36. Follow up aanbevelingen stand oktober jaar t; 	afgerond

Er zijn enkele vertragingen opgelopen zoals het opstellen van het intern controleplan voor 2024 en verdere jaren. Dit komt met name door extra werkzaamheden voor de accountantscontrole, Sisa werkzaamheden en inefficiënte in het proces voor de rechtmatigheidsverantwoording. Voor de rechtmatigheidsverantwoording geldt dat de leerpunten vanuit 2023 worden meegenomen naar het volgende jaartraject. Het IC plan 2024 wordt medio 2024 geactualiseerd en aangeboden ter vaststelling door het college.

Bevindingen, uitkomsten audits

3.1 Scores per proces

In onderstaande tabel zijn de uitkomsten van de audits per proces opgenomen. Tevens is inzichtelijk gemaakt wat de scores over de afgelopen jaren zijn geweest. Gewerkt wordt met de volgende scores/kleuren:

Proces voldoet aan de gestelde eisen, weinig of geen verbeterpunten noodzakelijk	Proces voldoet bijna aan de gestelde eisen, enkele verbeterpunten noodzakelijk	Proces voldoet niet aan de gestelde eisen, meerdere verbeterpunten noodzakelijk
--	--	---

NB de scores 2023 zijn op basis van de uitgevoerde audits. Een leeg vakje betekend dat de audit niet is uitgevoerd.

Proces	omschrijving audits	€ omvang		2021	2022	2023
1	Proces Treasury en liquiditeit	€ 483.637	Lasten			
2	Proces Lonen en salarissen	€ 24.632.205	Lasten			
3	Proces Grondexploitatie	€ 5.228.832	Baten			
4	Proces Inkopen en aanbesteden	€ 42.513.053	Lasten			
5	Proces Verkopen en kleine debiteurstromen	€ 1.058.515	Baten			
6	Proces Investerings	€ 11.451.200	Lasten			
7	Proces Sociaal Domein	€ 14.303.266	Lasten			
8	Proces Leerlingenvervoer	€ 777.390	Lasten			
9	Proces Subsidie verstrekking	€ 4.354.167	Lasten			
10	Proces Leges en rechten	€1.571.267	Baten			
11	Proces Art. 212/213 GW	€ 77.209.815	Lasten			
12	Proces Subsidiebaten inclusief Sisa	€ 11.672.251	Baten			
13	Proces Gemeentefonds	€ 48.826.000	Baten			
14	Proces ICT, gegevensverwerking	Nvt				
15	Overige audits		Lasten			
16	Verbonden Partijen	€ 7.296.545	Lasten			

Nr.	Omschrijving audit	€ Omvang	2021	2022	2023
-----	--------------------	----------	------	------	------

2	Proces Lonen en salarissen			
2.1	WNT			
2.2	WKR			
2.3	Journalposten			
2.4	Lonen			
2.5	IT Audit			
3	Proces Grondexploitatie			
3.1	Tarieven			
3.2	Grond verkopen			
3.3	BIE			
3.4	Volledigheid			
4	Proces Inkopen en aanbesteden			
4.1	Factuurcontrole			
4.2	Spendanalyse 4 jr			
4.3	EU controle			
5	Proces Verkopen en kleine debiteurstromen			
5.1	Volledigheid			
5.2	Factuurcontrole			
5.3	Verhuuropbrengsten			
7	Proces Sociaal Domein			
7.1	WMO			
7.2	JZ			
7.3	PW uitkering			
7.4	Prestatielevering ZIN			
7.5	Tarievencontrole PW			
7.6	Kindregeling			
7.8	IT audit			
8	Proces Leerlingenvervoer			
8.1	Factuurcontrole			

8.2	Beschikkingen			
8.3	Volledigheid			
9	Proces Subsidie verstrekking			
9.1	Volledigheid register			
9.2	Beschikkingen			
9.3	Volledigheid vaststelling			
10	Proces Leges en rechten			
10.1	Tarievencontrole			
10.2	Bouwvergunningen volledigheid leges			
10.3	Kascontrole			
10.4	Belastingopbrengsten GBLT			
10.5	GBLT volledigheid			
14	Proces ICT, gegevensverwerking			
14.1	Werkplekinspectie			
14.2	AVG			
14.3	IT			
14.4	Autorisaties			
15	Overige audits			
15.1	Zwembadopbrengsten			
15.2	Fiscaliteit			
15.3	Kascontrole			

3.2 Tekortkomingen met financiële gevolgen

Proces	Financiële fout (voorwaardecriterium)	Tekortkoming in de jaarrekening 2023*
Grondverkopen	<p>1: Bij een grondverkoop aan de woonstichting heeft geen juiste BTW afdracht van € 192.789 plaatsgevonden.</p> <p>2: Er is een rekenfout van € 3.267 gemaakt bij verkoop grond dit is in het nadeel v.d gemeente.</p>	<p>De fout is tijdig in het boekjaar hersteld.</p> <p>De fout van € 3.267 kan niet worden hersteld en blijft onder de rapporteringsgrens.</p>
Inkopen en aanbesteden	Er zijn 3 leveranciers ten onrechte niet Europees aanbesteed. In totaal is € 349.000 als onrechtmatigheid meegenomen.	De fout m.b.t. het voorwaarde criterium is € 349.000 en boven de rapporteringsgrens in de JR.
Sociaal Domein	<p>1. In een dossier PW is een verkeerde norm toegepast van € 124. De fout is via extrapolatie bepaald op € 728.</p> <p>2. Bij een WMO dossier is de eigen bijdrage van €19 per maand wel gestopt maar niet tijdig hervat. Via extrapolatie is de fout bepaald op € 2.103.</p>	<p>Middels een hardheidsclausule wordt de fout van € 728 niet hersteld. Dit blijft onder de rapporteringsgrens.</p> <p>De fout is tijdig hersteld.</p>
Sisa uitkeringen	De financiële fouten m.b.t. de Sisa verantwoording zijn voor aanlevering aan de accountant hersteld daarom zijn deze niet opgenomen als een financiële fout in de tabel.	De fouten zijn tijdig hersteld.
Totaal 2023	€ 547.887	€ 352.995
Totaal 2022	€ 382.105	€ 329.052
Totaal 2021	€ 617.680	€ 622.719

* De rapporteringsgrens voor de jaarrekening is 1% van de begrote lasten inclusief stortingen in de reserves en bepaald op € 95.000.

Conclusies & aanbevelingen

4.1 Conclusies

Jaarrekening traject

De accountant heeft in haar accountantsverslag 2022 melding gemaakt van een minder soepel lopend jaarrekeningtraject. Bij aanvang van de interim controle zijn afspraken gemaakt over het traject 2023. In het ambtelijk en bestuurlijk overleg is door BDO waardering uitgesproken m.b.t. het jaarrekeningtraject 2023.

Bevindingen audits

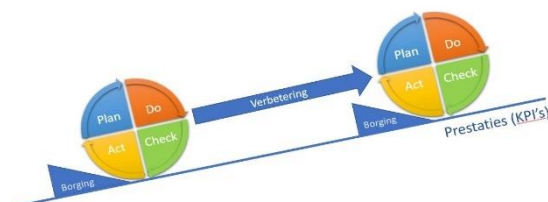
Uit het overzicht van de scores per proces blijkt dat op - basis van de uitgevoerde audits- er sprake is van een aantal positieve en negatieve ontwikkelingen ten opzichte van 2022. De detailbevindingen worden in de vertrouwelijke bijlagen in hoofdstuk 5 toegelicht.

De algemene conclusie die op basis van de uitgevoerde audits over 2023 te trekken is:

- Voor het eerst heeft het college een rechtmatigheidsverklaring met voldoende diepgang en tijdig in het controletraject kunnen verstrekken.
- De teamleiders als proceseigenaren zijn voortvarend met de aanbevelingen aan de slag gegaan wat resulteert in een beperkt aantal nog niet gestarte aanbevelingen;
- Het proces fiscaliteit is verbeterd maar blijft voor WKR een aandachtspunt. Met name de facturen zonder WKR codering maar wel een verstrekking zijn aan het personeel blijven een aandachtspunt.
- Uit de audit inkopen blijkt dat borging van het inkoopprocedures een doorlopend aandachtspunt blijft met rechtmatigheidsfouten tot gevolg. Door uitvoering te geven aan het CMT besluit om de inkoopfunctie verder te professionaliseren kan een score goed op termijn mogelijk worden.
- De bevindingen vanuit de verbijzonderde interne controle geven aanleiding om minder op detailniveau en meer risicogericht te toetsen. Team Concerncontrol heeft de aantallen met de accountant afgestemd.
- Het proces subsidies scoort lager op getrouwheid door de aansluiting met het financieel systeem. Het register is onvoldoende volledig waardoor herstelacties nodig waren om te worden gepubliceerd in de jaarrekening;
- De Sisa regelingen zijn significant gestegen van 22 stuks in 2022 naar 30 in 2023. Daarmee zijn ook de controlelasten sterk gestegen. Op basis van een kosten baten analyse is een afweging wenselijk bij het aanvragen van subsidies.
- Het verantwoorden van de opbrengsten die uit de kleine debiteur stromen is al jaren niet op orde en het is onbekend hoeveel baten we als gemeente missen.

4.2 Aanbevelingen

Door middel van de verbijzonderde interne controle wordt beoordeeld of de opzet, bestaan en werking van interne processen voldoende betrouwbaarheid geven om de rechtmatigheid te kunnen aantonen. Het geheel van eerste en tweede lijn controles vormt de interne beheersing van de organisatie. Door opstellen van aanbevelingen zijn verbeteringen door te voeren in de processen. Dit proces wordt schematisch in de figuur weergegeven als de Plan Do Check Act cyclus (PDCA).

Generieke aanbevelingen

De aanbevelingen worden per proces gegeven en gemonitord op opvolging. Daarnaast zijn er enkele organisatiebrede aandachtspunten.

Het contractbeheer en borging van de inkoopfunctie zijn doorlopende aandachtspunten. Er zijn belangrijke stappen gezet om een EU onrechtmatigheid te voorkomen. IT contracten worden via SSC beoordeeld en waar nodig via een software makelaar aanbesteed. Maar uit de spendanalyse over 48 maanden blijkt dat er nieuwe leveranciers zijn die de EU drempel overschrijden. Het advies naar inkopers van de gemeente is om meer gebruik te maken van de spendanalyses die SCC per kwartaal opstelt. Kijk daarbij niet alleen naar de eigen bestedingen over een bepaalde periode maar naar de gemeentebrede uitgaven. Door het stapelen van soortgelijke opdrachten c.q. CVP codes is dit het grootste risico op EU onrechtmatigheid.

In het betaalproces zijn de prestatieakkoord en de registratie van aangegane verplichtingen een doorlopend aandachtspunt. Efficiëntie in het proces voor zowel betaling als functiescheiding is mogelijk als niet alleen de aangegane verplichting wordt geregistreerd maar de betaling ook op wordt afgeboekt. Dit levert met name belangrijke stuurinformatie op voor de budgetten die wel of niet worden onder of overschreden. Het advies naar budgethouders is ook om het aantal budgetbeheerders te verlagen en meer gebruik te maken van prestatieakkoord-verklaarders. Het doel dat hier mee bereikt kan worden, is dat er wel voldoende functiescheiding in het betaalproces zit maar de financiële kennis beperkt kan blijven.

Zoals uit het score overzicht (zie blz. 9) blijkt is het aantonen van de volledigheid van kleine debiteur stromen al jaren niet op orde. Het advies aan budgethouders is dan ook zorg voor een afdoende controle in het lijnproces waarbij per debiteur stroom de aansluiting tussen het bronbestand en I Financiën geborgd en gecontroleerd wordt zodat ook de verantwoording hierover getrouw kan zijn.

Het registreren van verstrekte subsidies blijft voor 2024 een aandachtspunt. Het advies is om na te denken of de huidige werkwijze voldoende waarborgen geeft om de volledigheid van zowel toekenningen als vaststellingen beter te borgen en neem herstelacties op voor 2024.

Beoordeel of bij nieuwe subsidie aanvragen, die onder de SISA verantwoording vallen, de jaarlijkse controle kosten voor de verantwoording opwegen tegen de te ontvangen baten. De controlekosten komen jaarlijks terug en zijn naast de interne controle uren ook de externe accountantskosten die per sisa regeling in rekening worden gebracht.

4.2.1 Ontwikkelingen IC

Rechtmatigheidsverantwoording college

Als gevolg van de wetwijziging in de gemeentewet legt het college met ingang van het verslagjaar 2023 verantwoording af aan de gemeenteraad over de rechtmatigheid. Waar de accountant eerder een verklaring afgeeft over zowel de getrouwheid (juistheid en volledigheid) van de geboekte baten, lasten en balansmutaties, als over de rechtmatigheid daarvan, vervalt dat laatste. Met deze ontwikkeling wordt beoogd dat het college het beleid voor zowel doeltreffendheid en doelmatigheid ook de rechtmatigheid verantwoord bij de jaarrekening. Voor het college is een memo opgesteld om deze collegeverantwoording te kunnen duiden.

Jaarrekening traject

De accountant heeft in haar accountantsverslag 2022 melding gemaakt van een minder soepel lopend jaarrekeningtraject. Dit proces is geëvalueerd en beoordeeld waar efficiëntie en kwaliteit verbeterd kan worden. Bij aanvang van de interim controle zijn afspraken gemaakt over het traject 2023. In het ambtelijk en bestuurlijk overleg is door BDO waardering uitgesproken m.b.t. het jaarrekeningtraject 2023.

Rekenkameronderzoeken

Artikel 185a van de gemeentewet is gewijzigd waarbij het college de raad jaarlijks een overzicht stuurt van de gedane voorstellen van de Rekenkamer en de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven. De opvolging maakt deel uit van de reguliere IC rapportages maar het is wettelijk verplicht

om de raad te informeren. In 2023 is het armoedebelief door de Rekenkamer onderzocht. Voor 2024 staat het weerstandsvermogen en energiebesparingsplicht voor bedrijven op de planning.

IC module in Lias

Het inrichten van dashboard in Lias waarbij proceseigenaren en verantwoordelijke teamleiders regelmatig de voortgang van de interne controle met bevindingen kunnen volgen heeft vertraging opgelopen. De opdracht is vertrekt maar het wachten is op de technische voorbereiding door ONS en uitvoering door Lias. We gaan voor 2024 bekijken welke stappen nog gezet moeten worden.

Project basis op Orde (BOO)

In 2023 zijn een aantal projectgroepen aan het werk gegaan in het kader van de organisatie ontwikkeling "Samen voor elkaar". In het project **Basis op Orde** gaat het om het op orde brengen van onze basis. We willen werken met passende hulpmiddelen, informatiesystemen, procedures en de juiste kennis en vaardigheden om ons werk te doen of aan te passen aan nieuwe wensen. De VIC medewerker maakt deel uit van deze werkgroep en is met name betrokken bij het onderdeel wat raakt aan de AO (administratieve organisatie). Er is een CMT voorstel opgesteld en in dit voorstel is aangegeven wat er voor nodig is om de AO op orde te krijgen en te houden. Binnen het management is veel draagvlak voor het de opnieuw opzetten van de AO. Het project is afgerond en in de lijn belegd bij domein Dienstverlening. In het tweede kwartaal van 2024 wordt een externe projectleider aangetrokken om verder uitvoering te geven aan het CMT voorstel. Bij de perspectiefnota 2025 wordt budget voor een structurele invulling gevraagd.

Hoofdstuk 5 : Zie uitwerking audit bevindingen in aparte Bijlage.